

‘Westerse’ protestanten en verraderlijke katholieken: Rusland wantrouwt alles wat niet orthodox is

Achtergrondartikel uit het ND, door [Herman Veenhof](#), woensdag 27 december 2023

In bezet Oekraïne heeft het Russische militaire regime protestantse kerken en de met Rome verbonden Grieks-Katholieke Kerk verboden. Wie niet Russisch-orthodox is geldt als ‘geheim agent’. Hoe leef je onder zulke vervolging? ‘Ook onze bezetters zijn beeldragers van God.’

Familie en kameraden bij de begrafenis van de op 25 augustus omgekomen piloot Andriy Pilsjtsjikov in de Grieks-Katholieke kathedraal van de Oekraïense hoofdstad Kyiv. beeld ap / Efrem Lukatsky

De Russische strijd in Oekraïne is hard op weg een godsdienstoorlog te worden. En daarin geldt alles wat niet Russisch-orthodox is als verdacht. Katholieken hebben een centrale, mondiale organisatie met de paus aan het hoofd – en dus niet de Russisch-orthodoxe patriarch Kirill of president Poetin. En protestantse kerken zijn westerse agentschappen, Trojaanse paarden in een maatschappij die Russisch en orthodox moet zijn. De wereld zit helder in elkaar volgens de aangescherpte normen van de *Roesski Mir*, de Russische Wereld, waarin nationalisme en geloof zijn versmolten.

Geen wonder dat al snel door het Russische militaire regime in het bezette deel van Oekraïne de Oekraïense Grieks-Katholieke Kerk [werd](#) verboden. De kerk heet een ‘extremistische organisatie’ die ‘neonazistische propaganda’ maakt. Dat klinkt spannend, maar volgens Felix Corley van Forum18, een organisatie die beperkingen van de godsdienstvrijheid in de ex-Sovjet-Unie volgt, is dat niet zo: ‘Zo denken de Russen nu eenmaal over alles wat niet orthodox is.’

Op 7 december [volgde](#) het werk van de katholieke Caritas, het diaconale werk van de kerk, en de organisatie van de Columbusridders.

De Ridders van Columbus is een Amerikaanse organisatie van katholieke mannen, in 1882 door kapelaan Michael McGivney te New Haven in Connecticut opgericht. Het gaat om leken die naastenliefde betonen aan behoeftigen.

De organisatie heet 'een club van geheim agenten, gerund door de Verenigde Staten en het Vaticaan'.

Maar niet volgens Jevgeny Balitsky, de gouverneur van het Zaporizja-district, een van de vier Oekraïense regio's die in september 2022 door Rusland via een nep-referendum werden geannexeerd. Balitsky ziet de ridders als 'een club van geheime agenten, gerund door de Verenigde Staten en het Vaticaan'.

De 54-jarige Balitsky is niet zomaar iemand. Hij werd in mei vorig jaar door Poetin benoemd als gouverneur en maakte vanaf 2004 al amok als politicus van de Russisch-nationalistische oppositie. Daarvoor was hij luchtmachtofficier en de baas in een bedrijf voor huishoudelijke apparaten.

De Oekraïense Grieks-Katholieke Kerk heeft oude papieren. De kerk ontstond in 1596 bij de Unie van Brest, toen Oekraïense katholieken de paus als hoofd erkenden, maar hun eigen liturgie en kalender mochten behouden. De kerk heeft rond de vier miljoen leden, een tiende van de Oekraïense bevolking. De aanhang is groot in het westen van het land, dat vroeger bij Litouwen en Polen hoorde. Juist de kleinere Grieks-Katholieke kerken in het bezette oosten van Oekraïne zitten nu in de knel.

doorn in het oog

Opvallend was niet de inhoud van het document waarmee vorig jaar de kerk werd verboden. Maar wel de dagtekening: tweede kerstdag 2022. Het geeft aan hoe belangrijk de knechting van alle niet-orthodoxe kerken is voor het Kremlin en de marionettenregeringen van de bezette gebieden in Oekraïne.

Kritische kerken zijn niet alleen Moskou, maar ook de bestuurders van de gebieden Donetsk, Loehansk en de Krim een doorn in het oog. Niet alleen de begrippen vrede en naastenliefde, die christelijke kerken rond Kerst speciaal uitdragen, zijn nu niet gewenst. De evangelische, baptistische en vooral katholieke kerken gelden in Russische ogen als bijzonder verdacht, [stelt](#) Regina Elser van het oecumenisch instituut aan de universiteit van Münster.

Veel protestantse kerken in die vier regio's zijn al verboden. De terreur jegens baptisten, evangelische christenen en andere protestantse gemeenten wordt nauwgezet bijgehouden door mensenrechtenorganisaties die veelal in het buitenland zitten, maar een netwerk in het door Rusland bezette deel van Oekraïne hebben, zoals Christian Vision, Belarus2020, Viasna 96 en Forum18.

'Europa betaalt de oorlog met inflatie, maar de Oekraïners betalen met hun bloed.'

Nog zwaarder lijken de Grieks-katholieken het te hebben. Twee priesters, Ivan Levitsky en Bohdan Geleta, werden in november vorig jaar ontvoerd uit hun kerk in Berdyansk; bijna veertien maanden later ontbreekt elk spoor, zei onlangs nog grootaartsbisschop Svjatoslav Sjevtsjoek. Hij staat aan het hoofd van de Oekraïense Grieks-Katholieke Kerk.

Sjevtsjoek is nog veel feller tegen de Russische invasie dan paus Franciscus en verschilt geregeld met zijn Romeinse baas over de te volgen koers. De grootaartsbisschop wordt gesteund door zes miljoen Grieks-katholieke christenen in het westen, veelal Oekraïense emigranten en hun families, die vanaf eind negentiende eeuw naar Europa en vooral Amerika afreisden.

Grieks-katholiek in bezet gebied

In de bezette gebieden zelf werken twee Grieks-katholieke 'eparchaten'. Bisschop Stefan Moniok (74), sinds 2002 'exarch' voor Donetsk en Zaporizja, werkt al sinds 2014 vanuit de Oekraïense

havenstad Odesa. Van zijn 53 priesters is een groot deel gevlucht, de clerus in het verwoeste Marioepol 'kon maar net het vege lijf redden.'

In gesprek met *Vatican News* was hij medio vorig jaar nog heel mild. 'Ook onze bezetters zijn beelddraggers van God, hoewel ze verdwaald zijn en misleid. We bidden dat hun ogen de waarheid zien.'

Naast achtduizend Grieks-katholieken in het oosten van Oekraïne leven er kleine groepen op de Krim, het schiereiland dat al in 2014 werd bezet. Daar is Mihailo Boebny (54) aartsbischoppelijk exarch. Hij is een in Polen opgeleid lid van de Orde der Redemptoristen. Boebny is 'heel erg bezorgd, zoals een vader over zijn kinderen kan zijn'. Ook hij zit in Odesa en probeert de gelovigen en priesters te helpen die op de Krim verblijven. 'Jullie in Europa betalen de oorlog met inflatie, maar Oekraïners betalen met hun bloed', zegt hij tegen het Westen.

terreur in bezet Oekraïne

In de bezette gebieden van Oekraïne heerst de noodtoestand. Het bestuur is een soort militair regime dat [volgens](#) een rapport van het gerenommeerde en seculiere Institute for the Study of War een regelrechte terreur uitoefent tegen kerken en gelovigen die niet Russisch-orthodox zijn. Meer dan vijfhonderd religieuze gebouwen zijn na anderhalf jaar oorlog beschadigd of verwoest. Zeker 28 geestelijken en voorgangers zijn vermoord, gewond, ontvoerd of vermist.

<https://www.nd.nl/geloof/geloof/1205475/westerse-protestanten-en-verraderlijke-katholieken-rusland-wa#/reader>

LEES OOK: Verbiedt Oekraïne de ex-Russisch-Orthodoxe Kerk? 'Nog te vroeg om de martelaar uit te hangen'